

რედაქცია

ქვირა-მინორის ქუჩაზე, პრეტო ჩივიტოვის სახ-
ლებში.

ხელის მოწერა

რედაქციაში და სტ. მელიქიშვილის სტამბაში.
ქალაქს ვარუე მცხოვრებთათვის: ВЪ Тифлисѣ. ВЪ
редакцію газеты „Дრობა“.

გაზეთის ფასი

წელიწადში 8 — მან., და ნახევარ წელიწადში —
4 მან. და 50 კაპ., თვეში — 1 მან.
ცალკე ნომერი — ერთი შაური.

დროება

განცხადება

მიიღება ქართულს, რუსულს, სომხურს და ფრან-
კულს ენებზე.

განცხადების ფასი

დიდი ასოებით, ასოზე — 1 კაპ., ასო-მთავრულით,
სტრიქონზე — 8 კაპ., ციცოლით, სტრიქონზე — 5 კაპ.,
პეტით — 4 კაპ.

თუ საჭიროება მოითხოვს, რედაქცია გასწორებს
და შეამოკლებს გამოცხადებულ სტატიებსა,
დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება

გამოდის კვირკობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით

რედაქციისაგან

საჭიროთ ვრაცხთ გამოუცხადოთ
იმ ხელის-მომწერლებს, რომელთაც
ჩვენი აგენტების საშუალებით არ
მიაღწერიათ ხელი და გაზეთის ფუ-
ლი ჯერაც არ შემოუტანიათ, რომ მ-
124 ნომრიდან იმათ გაზ. თის გაგზავნა
მოესპოთ. და არ მიიღებენ სანამ ხვედრ
ფულს არ შემოიჭაბენ რედაქციაში.

აქვე ვსთხოვთ ჩვენ აგენტებს,
რომ, რადგ ნაც წელიწადი თავდება,
ამისგან დაუჩქარონ ფულების მო-
კრება და რედაქციაში გამოგზავნა.

საქართველო

გლეხებისაგან მიწის უკმაყოფილება

მართი საზოგადო და ყურადღების
ღირსი მოვლენა შენიშნეს უკანასკ-
ნელ დროს იმათ, ვინც ჩვენს სოფ-
ლის ცხოვრებას აკვირდებან:

სადაც კი თავისუფალი და გასას-
ყიდი მიწები ჩნდება სოფელში, გლე-
ხები ხელიდან არ უშვებენ, ყოველ
ლონის-ძიებას ხმარობენ, ვალში ეა-
რდებიან და ჰკიდულობენ; ბევრი
თავად ახნაურის, ასე გასინჯეთ — სო-
მხის მამულებიც კი შეიძინეს გლე-
ხებმაო.

ეს ამბავი, უცქველია, სანუგუმო
ამბავია. ჩვენ გლესს უცნია თავის
თავი და თავის გარემოება: ის მიმ-
ვდარა, რომ უმიწოთ გროშათ არა
ღირს, რომ მიწა იპის მრჩენელი,
იმის გამოძკეები და არსებობის მომ-
ცემია. ჩვენ გლესს შეუტყვია ის,
რაც, საუბედუროთ, თავად-ახნაურებ-
მა ვერ შეიტყეს: რომ ქართველი
ხალხი თვით ისტორიული ვითარებით
ყველაზე უპირველესად მიწის მუშა
ხალხია, რომ მიწაზედ არის დამოკი-
დებული იმის სიცოცხლე, იმის ისტო-
რია.

მაგრამ... (უმაგრამოთ ხომ არც-
ერთი კეთილი რამ არ იქნება ჩვენ-
ში), მაგრამ უბედურება ეს არის,
რომ ეს მიწების შეძენა თავიდანვე
ისე ცუდათ მიჰყავთ გლესებს, რომ
სარგებლის მაგიერ, უარეს დაღუპ-
ვას ემუქრება.

„დროებაში“, „სასოფლო ბაზეთ-
ში“ და „თფილისის მოამბეში“ და-
იბეჭდა ამ უკანასკნელ დროს რამ-
დენიმე შენიშვნა. რომლიდანაც მკი-
თხეელნი შეიტყობდენ — თუ რა უთავ-
ბოლოთ მიდის მიწების შეძენა გლე-
ხებისაგან და როგორ მოძეტებულ
ნაწილათ მოტყუებულნი რჩებიან
ესენი.

მიწის ყიდვაა და დამტკიცებას
ბევრი წყალება და დავიდარობა უნდა;

ეს რთულს ფორმალურ წესების
შესრულებასა და კანონის ცოდნას
მოითხოვს.

ჩვენმა გლეხმა არც ერთი იცის და
არც მეორე; თავისებურად, ძველ-
ბურად ჰკიდულობენ ისინი მიწებს,
უბრალო ბარათებითა, და თუ გამო-
ყიდველმა ნასყიდობის ბარათზე ხე-
ლი მოაწერა, ასე ჰგონიათ, რომ ვერა-
ზეციური და ვერა ქვეყნიური ძალა
იმათ ნასყიდ მამულს ვერ ჩამოართ-
მევს. იმათ არ იციათ, რომ ამისთვის
კანონით სხვა წესებია დადგენილი...

მართალია, „კანონის უცოდნე-
ლობით ვერავენ ვერ გაიმართლებს
თავსაო,“ მაგრამ ამისთვის რომ ვის-
მეს სჯიდნენ, ხო ბევრი ისეთი პი-
რებიც დაიჯებოდნენ, რომელთაც
პირდაპირი მოვალეობა ის არის, რომ
კანონები სისრულეში მოიყვანონ.

ბლებები კი ნამდვილად დასჯილ-
ნი და დაჩაგრულნი შექმნილან კა-
ნონის უცოდნელობისაგან.

აფერუმ იმათაც, რომელნიც ამ
გლეხის უმეტრებით სარგებლობენ,
უკანონო საბუთით გადასცემენ ხოლ-
მე გლესს მამულსა და მერე, ორი-
სამი წლის შემდეგ, ისევ ჩამოართმე-
ვენ! მკითხველისთვის მივინდია, ამ
გვარ ხალხს თავის შესაფერი ს-ხელი
დაარქვას...

მამულების დამკვიდრებისათვის ამ
ქამად შემდეგი წესი არსებობს *):
მყიდველმა და გამოძიდველმა პი-
რობის წერილი მომრიგებელ შუა-
მავალს უნდა წარუდგინონ; მომრი-
გებელი შუამავალი ამ პირობას საგ-
ლესო სასამართლოში წარადგენს; ეს
აგზავნის თან უფროსს ნოტარიუსს.
შეუროსი ნოტარიუსი მოახდენს გა-
მოკლევას: არის აღკრძალვა ხსენე-
ბულის მამულზე თუ არაო. შემდეგ
პირობა იწყება უკან მოგზაურობას:
საგლესო სასამართლოში და აქედამ
ადგილობრივ კერძო ნოტარიუსს ეგ-
ზავნება ჩასაბარებელი ქალაქის
(დანის) შესადგენად. ამისაგან შე-
დგენილი ჩასაბარებელი ქალაქი
ისევ საგლესო სასამართლოში იგზავ-
ნება და შემდეგ მომრიგებელ მო-
სამართლეს, მიწერილობით, რომ მყი-
დველი მფლობელოში შეიყვანონ.

როგორც ჰხედავთ, ბევრი განსაწ-
მენდელი უნდა გაიაროს საწყალმა
ქალაქმა, სანამ კანონიერი ძალა
მიეცემა. რა იცის, სად შეუძლია
ჩვენს გლესს ყველა ამის ასრულება?
რა გასაკვირველია, რომ ამდენ გან-
საცდელ ინსტანციაში გატარების

*) ეს წესდება განსაკუთრებით იმ შემ-
თხებისთვის არის დადგენილი, როცა გლესი
ჰკიდულობს მამულს რომლისმე მემამულე-
საგან.

დროს, რამე ფერმალური მხარე და-
აკლდეს ქალაქს და ამის გამო
სრულებით დაეკარგოს იმას კანონი-
ერი ძალა და ამავე დროს გლესს
ნასყიდი მამული!

ჩვენი რაჭველი კორრესპონდენტი
(№ 121) ამბობს, რომ ამ წესის გაად-
ვილება ასე შეიძლება: მომრიგებელ
შუამავალს შეუძლია ყველა ცნობე-
ბის მოკრება შესახებ ამისა — არის
რამე დაბრკოლება მამულის გაყიდ-
ვისათვის თუ არა, და შემდეგ კერ-
ძო ნოტარიუსმა დაამტკიცოსო.

ჩვენ არ ვიცით — რა გზით შეიძ-
ლება ამ რთული ფორმალური წეს-
ების შემოკლება. მხოლოდ ეს ვი-
ციით, რომ თუ მამულის შეძენა უფ-
რო მარტივი, უფრო გაადვილებული
წესებით არ იქნა, გლესები თან-და-
თან უფრო ცუდს მდგომარეობაში
ჩავარდებიან.

ს. მესხი

დღიური

მუთისილამ გვწერენ, რომ აი ესეც
წელიწადი თავდებაო, ჩვენ იმედი
გვექნაო, რომ მომავალი წლის შე-
მოსავალ გასაღის ანგარიშს ახალი
გამგობა შედგენდაო, მაგრამ ჩვენი
ნატურა, როგორც ხედავთ, არ ასრულ-
დაო: როგორც სჩანს, მომავალი
წლის ქალაქის შემოსავალ-გასაღალ-
საც ძველებურის წესით შეადგენენო.

* *

დიდის სიამოვნებით გავიგეთ, რომ
ამას წინათ „დროებაში“ დაბეჭდილს
სტატიებს — შესახებ სასოფლო მა-
ლაზიებისა ზედმოქმედება ჰქონია
ინგლოვებზე. მით პირს წაუკითხავს
იმათთვის ეს სტატიები და ამის შემ-
დეგ უფრო დარწმუნებულან, რომ
მალაზიები სოფლისთვის სასარგებ-
ლოდ დარჩებაო; „ახლა უფრო გაცხა-
რებულ სურვილს აცხადებენ ჩვენ-
შიო, ასე გვწერს კორრესპონდენტი,
რომ ეს მალაზიები რაც შეიძლება
მალე გაიმართოსო.“

* *

ამავე მხრიდან (მახილამ) გვწერენ,
რომ ხუთი აქაური სოფლის ხალხი
ძალიან შევიწროებული არისო იმის
გამო, რომ ხალილ-ბეგი უკანონოთ
მითვისებულ მიწაზე გლესებს არ უშ-
ვებს, რომ პური დასთესონო. აპბო-
ბენ, ვითომც ამ მიწის გლესებისა-
თვის დათმობაზე პირ-და-პირი მოწყე-
რილობა და ბრძანება არისო, მაგრამ
ადგილობრივი ნაიბი არ აცხადებსო.

* *

მართი ჩვენი კორრესპონდენტი
ახალ-სენაკილამ გვაცნობებს, რომ ამ
უბლში ახლა მარტო ერთს საბრი-

სტაოში, რომელიც რვა საზოგადოე-
ბისაგან შესდგება, ხუთი სასოფლო
შკოლა არის გახსნილიო და სამიც
მალე გაიხსნებაო. ამ საქმეში ადგი-
ლობრივ პრისტავს უფ. ბ. ძვეთარა-
ძეს მიუღია მხურვალე მონაწილეო-
ბა.

მართალია, შკოლები გახსნილიაო,
ამბობს კორრესპონდენტი, მაგრამ უ-
ბედურება ეს არისო, სახლები ყველ-
გან არ არის და სხვა შკოლის მო-
საწყობი: სტალები, სკამები, წიგნები
და სხვა ამ გვერები ხომ თითქმის
არცერთ შკოლას არა აქვს საწყობა-
თაო. მანაკუთრებით საჭიროა, რომ
თუ ყველა სა'ოფლო შკოლებთან
არა, ყველა უფლებში ზაინც იყოს
გასასყიდელი შკოლისათვის საჭირო
წიგნებო.

* *

მართი მხეცური, საზარელი სცე-
ნაა „თფილისის მოამბეში“ აწერილი:
ამ დღეებში ორ თათარს დაუჭირავთ
ერთი ვილაც შამახის მცხოვრები,
რომელსაც თითქო ამათი ქამარი ჰქო-
ნია დაგირავებული თუ მიყიდული.
ჯერ სთხოვენ თურმე, რომ დაე-
ბრუნებია. მაგრამ, როცა ნებით არ
დათანხმდა, ხელ-ფეხი შეუკრეს, ძირს
დადევს და გახურებული შამფუ-
რით დაუწყეს თურმე ფეხების წვა.
ბევრი იყვირა საწყალმა, მაგრამ კა-
ცმა ხმა არ გასცა. ბოლოს შემახელ-
მა დიდის ვედრებით დაიხსნა თავი
მით, რომ ათი თუმანი დაჰპირდათა-
ვის ჯალადოთ, ოღონდ განმათავისუ-
ფლეთო...

* *

გაზეთს „ძაქვაში“ დაბეჭდილია
უფ. შუკოვის აწერილობა იმ ჩვენი
რკინის გზის სახელოსნოსი, რომე-
ლიც ხაშურის სტანციაზედ არის.
სახელოსლო შოთი-თფილისის რკი-
ნის გზის გამგობას ეკუთვნის; აქ
აკეთებენ იმ ვაგონებსა და ლოკო-
მოტივებს, რომელიც ხმარებისაგან
მოიშლებიან ან წახდებიან.

სახელოსნოში გასული ზაფხულის
დამლევს 400 მუშა ყოფილა, ზოგი
უბრალო და ზოგი ხელოსანი — მჭე-
დლები. მომეტებული ნაწილი უბრა-
ლო მუშებისა ადგილობრივი მცხო-
ვრებლები არიანო; იმათ ორი აბა-
ზიდამ მანეთამდი ეძლევათ დღიური
ქარაო. ხელოვნებს კი თითოს ათი
შაურილამ ორ მანეთ ნახევრამდინ
ეძლევაო. ამათთვის (ცოლშვილია-
ნებისთვის) სტანციაზე სამი ს-ხლი
არისო, მაგრამ მომეტებული ნაწილი
მუშები კი დღუქებში და სამიკიტო-

ებში დგანან და ამას გამო ხშირად ავით ხდებიან.

ბოლოს აეტორი აცხადებს ნატურას, რომ ჩვენი რკინის გზის გამგეობამ, ზოგიერთი რუსეთის გზების გამგეობათა მაგალითით, ხაშურში სახელოსნო შეკოლა გამართოს და აქ დაინაზღოს ნასწავლი ხელოსნები, მაშინისტები და მჭედლები, რომელნიც ასე სჭარია ყოველ რკინის გზასაო.

რასაკვირველია, ეს ჰაზრი სრულის თანაგრძნობის ღირსია.

„დროებითი“ კორესპონდენცია

ქვირილა, ღვინობისთვის 27-ს

რამდენად ზრდილობიანად იქცევიან ჩვენში ზოგიერთი სულიერი მოძღვრები ცხადთ დაინახავს კაცი იმ შემთხვევილამ, რომელსაც მე აგიწერთ:

მრთს ზემო-მხრეთის სოფელში საღმრთოს წირვა გადაუხდია ერთ გაჭირებულ გლეხს კაცს. შაშის გარბების დროს, რასაკვირველია, მღვდელს მიუტანეს თურმე თავისი ჩვეულებრივი ულუფა და დაუდევს წინ. მღვდელმა ახელ-დახედა და შენიშნა, რომ ცხერის თავი არ იყო. გაწყრა და მზარეულს დაუძახა: ა) ცხერს თავი არ ება? მზარეულმა უპასუხა: თავი კი ება, ბატონო, მაგრამ მოუხარში ვახლავს და სისხლიანი თავი ვერ მოგართითო.— მე შენ გიბრძანებ, დაიყვირა მღვდელმა, თავი მოიტანე, თორემ თავს გაგიხმობ! გაკეთებული არ გახლავს, ბატონო, ეუბნება გლეხი, თორემ მოგართმევდი. ბოლოს შეშინებულს გლეხს მოაქვს მოუხარში თავი და მღვდელს სუფრასე უდებს.— აა, ბატონო! შექმული არ გეგონოს, მიირთვით! მღვდელი წამოვარდება სუფრიდამ, მოკიდებს ამ ცხერის თავს ხელს და ისეთი ღონით არტყამს მზარეულს ფერდში, რომ კაცი იქვე წაიქცევა.

ავერ ბოლოს ამოიღებს სულს საწყალი გლეხი და წავა მომრიგებელ საამართლოში. აქ ეტყვიან, რომ ჩვენი საქმე არ არის, ეპისკოპოსთან მიდი და მასთან უჩივლეო. დოქტორთან მიღის შესამოწმებლად; მაგრამ ისიც ეუბნება, თუ მოწერილობა არ მომივიდა, ისე ვერ შევა-მოწმებო. აშნაირად ყველასაგან გაწბილებული გლეხი შინ ბრუნდება და ჩივილს თავს ანებებს.

რამდენიმე ამისთანა მაგალითის მნახველი ჩვენი ხალხი რომ სამღვდელთა პირებს ღირსეულ პატივს არა სცემდეს— რად უნდა გაგიკვირდეს?

დ.

შუალო რედაქტორ!

თქვენ უსათუოდ ცნობილ იქმნებით, რომ მუთაისის უეზლის უმეტეს ვაკე სოფლებში არ იპოება გარდა რიონისა მდინარე წყალი; ამ სოფლებში აშნაირად პოულობენ წყალს: მდიდარი მარტო, და ღარიბნი ხუ-

თი ანუ ექვსი კომლი შეამხანაგდებიან ერთად და აღმოკვეთენ მიწასა სიღრმით ხუთიდან თოთხმეტ საყენამდე და გააკეთებენ ამას ჭად. ხალხი არ ფიქრობს, თუ უამისოთ რამე საშუალება მოხერხდება.

ამ შევიწროებული მდგომარეობის შემნიშვნელმა აზნაურმა ამირეჯიბმა განიზრახა მიცემა მათ, ურწყულ სოფლებთანთვის თავისი საწისქვილო რუიდან წყლისა, რომელიც არის გადმოყვანილი მდინარის ჩიონიდან სოფელს მესხეთში. ეს წყალი წაიყვანა საზოგადოებამ ამირეჯიბის მამულიდამ ახალის გაჭრილის არხით, შეგონებითა ლუბერნიის მარშლის თავადის ბიორგი აგიაშვილისა და გარონის ეიღრე შეერთებამდე კიდევ რიონისა, რვა სოფელში, 50 ევრსტზედ: მესხეთში, შკანეთში, ბეგუთში, პატრიქეთში, ტყაირში, ძაჭარში, მღიშკეთში და საყულიაში. ამ წყლის გარდაყვანა მოხდა 22 ივნის ამ 1875 წელსა, და მამლოდინე ამ წყლის წაყვანისა მთელი საზოგადოება აღნიშნულს სოფლებს მამრის და მღვდრის სქესისანი იმავე დღეს შეკრბენ თავ თავის სოფლებში არხის პირზედ, სადაცა უნდა გაეელოს წყალსა და სასოგებით მოელოდნენ ძვირფას სტუმარსა; იხილეს რა მიუღი მათს სოფლებში წყალი— მრავალს მათგანს მოხუცებულს ქლსა და ყმაწვილებს სრულებით არ ენახათ მდინარე წყალი— ყოველნი სულნი იწერდნენ პარჯვარს და ხელაღპყრობით მადლობდნენ ღმერთსა ესრეთის მეთილის საქმის მინიჭებისათვის; კიდევაც დარწმუნდნენ, რომ ამა წყლის მათს სოფლებში გავლით გააუშჯობესებენ იგინი თავის ცხოვრებას წისქვილების გაკეთებით, მამულების მორწყვით და პირუტყვის გამოზრდით.

ამ კეთილი საქმეს წინათაც ფიქრობდა უფალი ამირეჯიბი; წასულს წლებშიაც გაიყვანა, გასაშინჯავით, პატარა წყალი და სურდა მითი დაერწმუნებინა საზოგადოება; მაგრამ მას აზრკოლებდნენ რაოდენიმე საზოგადოებათაგანი, რომლების მამულშიაც უნდა გაჭრილიყო არხი და სარგებლობა მისი— კი არ ესმოდათ. ამ უწყეარ პირებს შეუახანადნენ უფალი მდიენები, მეპატრონენი ჩიონის პირათ წისქვილებისა, რადგან მათს წისქვილებს მოაკლდება ოდესმე შემოსავალი ახალი გაყვანილის წყლით აგებული წისქვილებით; ამისთვის ყოვლის ღონით იმეცადინეს შეეგონებით იმ პირებისათვის, რომლების მამული საჭირო იყო არხისათვის გასატრეღად, რომ განეცხადებიათ მათ ესრეთს კეთილს საქმეზედ უთანხმოება, და კიდევაც მიიზიდა მდიენებმა მათ მხარეზედ რაოდენიმე პირი. რადგან თქმულმან ამა რეჯიბმა შესწირა წყალი საზოგადოებას, ეს შემწყობაც აღმოუჩინა, რომ შეგონებულის მდიენებისაგან პირების მამულები დასტევა რომლებშიაც გაჭრილიყო არხი და წაიყვანა წყალი სხვა გზით. ზემო აღნიშნული სოფლების მცხოვრებმა თავადმა აგიაშვილმა, ნიჭარაძემ, და სხვა და-

ჯილოდეს ამირეჯიბი იმით რომ ოდესაც ხალხს გაყვანილის წყლით გაკეთდება წისქვილები, მან მიიღოს რაოდენიმე სარგებლობა.

ზევით მოგახსენეთ, რომ ამ წყლის გაყვანას სოფლები არას დროს არა ფიქრობდნენ, თუ შესაძლო იქმნებოდა და ეხლა კი სხვა სოფლებიც დარწმუნდნენ, რომ შესაძლო არის უწყლო მსგავს სოფლებში წაიყვანონ წყალი მდინარის ჩიონის და სხენის წყლიდან; აქვს კიდევაც ბევრს ადგილს რჩევა იმედი არის ამით დიდი სარგებლობა ექმნება ოდესმე ჩვენს მხარეს.

მეწისქვილე შხაკაძე

რუსეთი

სახელმწიფო რჩევაში ყოფილა მოლაპარკება იმ კანონების თაობაზე, რომელიც თავდაზნაურების კენჭის უფლებას შეეხებოდა. მრთს რუსულ გაზეთში სწერენ, ამ რჩევაში გადაწყდაო, რომ მხოლოდ იმ აზნაურს ექნება უფლება კენჭისა და აგრეთვე ამორჩევებით სამსახურისა, რომელსაც ან მეთოხმეტე კლასის ჩინი აქვს, ან რომელიმე რუსის ორდენი, ან საშუალ სასწვლეებელში სწავლა შეუსრულებია და ან სამი წელიწადი უმსახურნია აზნაურების ამორჩევითა.

ამბობენ, მთავრობას განზრახვა აქვსო, რომ ცეცხლის მქრობელი ქმანდა პოლიციის მხედველობისგან გამოიყვანოს და ქალაქის გამგეობას დაუმორჩილდოსო.

მდესის მოამბეში იწერებიან, რომ მრუშვეის ანტრაქტი (ქვანახშირის მსგავსი) ძალიან ბევრი მოაქვთ ამჟამად ჩვენს ქალაქში და თითქმის ისე ისყიდება, როგორც ადრე ინგლისის (ნიუკასტლის) ქვანახშირი ისყიდებო. მსეე ვაზეთი გაცნობებს, რომ რუსეთის ქვანახშირის მადნების პატრონებმა მთავრობას სთხოვესო, რომ ამ წარმოებისთვის ხელი მოემაართაო და აი, ამ თხოვნის შემდეგ მმართველობამ განკარგულება მოახდინაო, რომ სახხრეთ რუსეთის ყველა სახაზინო სახლებში (მდესაშიაც) ყველგან ქვანახშირი იხმარდნო.

პეტერბურღს ოლქის სასამართლო ერთს საინტერესო საქმეს განიხილავს ამ მოკლე ხანში. იქაურს უეზლის პოლიციის დაუჭირავს რამდენიმე კაცი, რომელთაც მარტო ცხენების მოსაპარავად ამხანაგობა შეუდგენიათ. ამ არტელს (ამხანაგობას) თავის წესდება ჰქონია; თვითონ პეტერბურღში და უფრო კი უეზღში იპარადნენ თურმე ცხენებსა და მერე სხვა ქალაქებში მიჰყავდათ, ჰკიდდნენ და მოგების თანასწორად იყოფდნენ.

უსხო ქვეყნები

გარსომკონდა. მრთი რუსული ვაზეთის კორრესპონდენტი იწერება მოსტარდამ, რომ აქაური თათრები

ისეთნაირათ გაბრუნდნენ— ჰქონან აჯანყებულ ქრისტიანებზედ ბრძოლა ბართლომეს ღამეს ამხადებენო, ე. ი. პირი მიუტიათ ერთმანეთისთვის, რომ ყველა ქრისტიანები ერთ ღამეს ამოვსწყვიტათო. „ამ ამბავს დებე-შით იმიტომ გაცნობებთო, იწერება კორრესპონდენტი, რომ ქვეყანამ შეიტყოს და იქნება ეს ბარბაროსული განზრახვა ვეღარ შეასრულდნო.“

— ბაზეთებში დაბეჭდილია ერთს ნაცნობ ფრანკუზთან მიწერილი ლიუბობრატოვიჩის წიგნი, რომელშიაც ეს აჯანყებულების მოთავეთაგანი აცხადებს, რომ ჩვენი ბრძოლა მხოლოდ განთავისუფლებისთვის ატეხილი ბრძოლა არისო, სარწმუნოებისთვის არ ვბრძვითო და მაშა სადამე თათრებთან ხელი არა გვაქვსო; ჩვენ მხოლოდ გვინდა, რომ თათრის მმართველობის შევიწროებისაგან დავახწიოთ თავიო. შეველა სხვა ხალხთან შეგვიძლია ჩვენ დამოკიდებულება ვიქონიოთ და მსმალისთან კი აღარაო; ეს გამოვსცადეთო.

საზრანგეთი. ღვინობასთვის 5-ს (24) დაწყებული ნაციონალური ძრების სხდომები. მახსნისა თანავე თავამჯდომარის ამორჩევა ყოფილა და ისევე ძველი თავმჯდომარე — მღიჭყრე პაკიე — ამოურჩევიათ.

მეორე დღეს იუსტიციის მინისტრს დავაუფროს გამოუცხადებია ძრებისათვის, რომ შომავალი კვირის დამდეგს მთავრობა შემოიტანს ბეჭდვის თაობაზე ახალი კანონის პროექტსო, რომელსაც პირ-და-პირი დამოკიდებულება ექნება ზოგიერთი პროცინციების სამხედრო მდგომარეობილამ განთავისუფლებასთან.

მსპანიბა. ძორტესების მწვერთა ამორჩევა 15 ქრისტეშობისთვის დამწყება მთელს მსპანიში. ამორჩევითი მოძრაობა ახლავე დაწყებული; ყველა პარტები ამხადებენ თავიანთ კანდიდატებს.

— ღონ-ძარლოსის განკარგულებით, ორი უმთავრესი ღენერალი კარლისტებისა — ღორრეგარაი და საბალისი დაჭერილი და სამართალში მიცემული არიან ღალატისათვის. საზოგადოათ, როგორც ამბობენ, კარლისტების საქმე თან-და-თან უარესად მიდის.

მსიკედი რამ ძართულ სენაზად

კაცი რომ დაფიქრდება ყველა იმ შრომაზედა და ხარჯზედ, რაც ჩვენი სცენის მოყვარეთ მოუხმარებია ქართული თეატრისათვის, უთუოდ იმ დაჯერებას დავმყარება, რომ სცენის თავი მოამქმენდი უპაქნისები არიანო. დარწმუნებთ შემოძლიან ესთქეა, რომ იმ სცენის მოთავეებს, რომელთაც მინდობილი აქვსთ თეატრის საქმეების მზრუნველობა, მცირედი შრომა და გამჭირახობა რომ ეხმარათ და ისე ერთგულად მოჰკიდებოდნენ საქმეს, როგორც ეკადებიან თვით ნამდელი მოამქმენდი, რომელნიც არდგენენ ხოლმე სცენაზედ,— იმ ბატონი მზრუნველების დაუხმარებლად, (ერთი-ორი თუ გავრიფა

ხოლმე იმთავანი, თორემ სხვები სან-
თლით სძებნენლი არიან), მაშინ ამ-
დენი შრომა და დეწლი ფრთებს თუ
არ აუსხედდა, იმას მაინც უნდა, რომ
ნამდვილ, გარკვეულ გზად დაყე-
ნებდა საქმეს.

რადგან კარგა ახლო ვიცნობ ქარ-
თული თეატრის საქმეს და მასთანა-
ვე იმის მზრუნველ მოთავეებსაც,
ამიტომ ბევრით ვაზობ, რომ ამ-
დენი შრომისა და ხარჯის ამოდ ჩა-
ტარება სწორედ იმათი უხერხობისა-
გან წარმოსდგება და უმეტესად იმი-
საგან, რომ ყველა მათგანი ერთნა-
რად გულმხურვალედ არ ეწყობა
ამ საქმეს, — რადგან ზოგს მათგანს
უფრო უდიდესი საგნები აქვს საზ-
რუნველი, მაგალითად: ვაჭრობის
ანგარიშები, სატრფიალო შექცევებ-
ი, მაცხობარ იდეებზე დასაგება—
ხელის გაუნძრვებლად და სხვა-და-
სხვა, და ამისაგან წარმოსდგება, რომ
იმ ბატონმა მზრუნველებმა იმდენი
შეჭატეს ქართულ თეატრს, რასაც
ჭატებენ ხოლმე თეატრის გერდზედ
ამველ-ჩამგვლელი.

რამე დიდ ცვლილებას ვინ მოს-
თვოს, ანუ მეტის-მეტს გამოჩინო-
ბას, იმათ ისიც არ გააკეთეს, რაც
სულ უბრალო და ადვილი, და მას-
თანაც აუცილებელი გასაკეთებელი
იყო.

როგორც მოგვხსენებთ ბევრ
„დროების“ მკითხველს, (ზოგსაც
ახლა მოჰხსენდეს), ქართული თეატ-
რიდან შემოსული ფულები სხვა
და სხვა პირთ ჯიბეებშია გაფან-
ტული და ამას გარდა, რაც ალბანს
არის, ისიც პაკეტში დაბეჭდილი, უ-
ძრავათა ძვეს კამოღში და იმ საქმეს
არასა ჰმატებს, რომლისთვისაც არის
დანიშნული; — იმ ბატონმა მოთავეე-
ბმა ვერ მოახერხეს, რომ გაფანტუ-
ლი ფული მოყვანათ ცნობაში და
მოგვროვებინათ და პაკეტში დაბეჭ-
დილიც, დანიშნულების მიცემამდის,
საღმე ბანკში მიეცათ სასარგებლოდ.
მა ერთი.

1867 წლიდან ქართული წარმო-
დგენების ერთი მონაწილეთაგანი
მეცა ეყოფილარ. ამ დროდგან აქა-
მოძღვე, ამ ცხრა წლის განმავლობა-
ში, სულ რომ ცოტა ვსთქვა — ოც-
და ათი წარმოდგენა მაინც ყოფი-
ლა ისეთი, რომელზედაც ტანისამო-
სი და რეგივიტი (ნიფთეულობა)
სულ ნაქირავები ყოფილა, და ამ
საქიროებაში ქირის ფასად გასულა
(თითონზედ ზედინზედ არა ნაკლებ 40
მანეთისა) — ას ორმოცი თუბანი და
მათ დევნაზედ, თითონზედ რომ სულ
მცირედი, ხუთი მანეთი ვიანგარიშო
(რამდენჯერმე ეს დევნა ოც მანე-
თამდისაც დამჯდარა) — შეიქმს ჩვიდ-
მეტ თუმან ნახევარს. მაშ სულ ამ
ცხრა წლის განმავლობაში ტანისა-
მოსის ქირაობა და მისი დევნა ქარ-
თულ სცენას დასჯდომია ას ორმოც-
და ჩვიდმეტ თუბანზედ თუ არ მე-
ტად, ნაკლებ არა. ჩვენ ვაზობთ და
ხარჯულ ფულზედ და იმას კი ალა-
რა ვჩივით, თუ რამდენი სისხლი გაჰ-
ფუტებია და ვაი-ვაგლანი გადაჰხვლია
ზოგიერთ მოთამაშეს და უმეტესად
რამდენჯერ გაფუტებულა თვით სცი-
ნა ამ ნაქირავები ტანისამოსის გადა-
კიდვ. მოთავე-მზრუნველებმა ამ გა-
რემობასაც სრულებით არ მიაპყრეს
ყურადღება და არა იფიქრესრა ტა-
ნისამოსის შედენაზედ; ისიც ვერ მო-
ახერხეს, რომ იმ ზეით ნათქვამი
უნაყოფო ფულებით მაინც მოეპოვე-
ბინათ საჭირო ტანისამოსი და ამთ-
ცოტადენად მაინც მოესპოთ ქარ-
თული სცენის დამზადები გარემოე-
ბა. — ეს მეორე.

როცა კი წარმოდგენა დაუწყიათ

სცენის მოყვარეებს, პირველ შემთ-
ხვევაშივე ყოველთვის დამოკოლა-
დაწვედრით პიესის უმოწინდლობა-
სგან. მოთავეებმა ის ვერ მოახერხეს,
რომ თავიანთთაგანვე გადაწყვეტილი
საქმე აღსრულებათა მოყვანათ და
დაბეჭდილებინათ პეტროპოლის თხ-
ზულებანი, რომლითაც ისინი — იმის
გარდა რომ გაიადვილებდნენ პიეების
შოვნას, ორ საქმეს სხვის გააკეთებდ-
ნენ: შეჭატებდნენ ქართულ ლიტერა-
ტურას და რეპერტუარს და ახლა უქმად
მყოფ თანხასაც დაატრიალებდნენ. —
ესეც მესამე.

ბევრ სხვასაც ჩამომათვლიდით, მა-
გრამ ეს ადვილად გასაგები და უფ-
რო ადვილად გასაკეთებელი რომ
ვერ გაუკეთეს ქართულ სცენას,
სხვას, უფრო ძნელ მოსათქმებელს
და მომეტებული გამჭირბობისა და
შრომის მომთხოვნელს საქმეს რა-
ლას გააკეთებენ? და ამას შემდეგ
რალას უნდა მოველოდდეთ იმთავან?
პრაფერს, არაფერზედ ნაკლებს,
რადგან იმათი მოუქმედებლობა სა-
ქმის უკან დაწევას ეთანასწორება.
ამიტომ დიდად გვიკვირს, რომ ის
უფ. მზრუნველნი ასე საოცრად ყურ
გადვრენილები არიან და არც ერთი
აღმოქმენით არ გვატყობინებენ
ქართული სცენის მზრუნველად მყო-
ფობას. თამოყვარებაც ამისთანა უნ-
და! თაივის ნებით თავსაც რომ არ
ანებებენ ამ მოვალეობას! მითქოს
მართა იმითიც დიდ ბედნიერებას
ანიჭებენ ქართულ სცენას, რომ იმის
მზრუნველებად ირიცხებიან? დიდება
მათს სიუხობებს! მაგრამ... ჩვენ
ისინი მიგვიჩნია ქართული სცენის
დამაპროკლებელ მიზეზად. დროა
იცვან თავი.

მაგრამ კვარა იმთხედ ლაპარაკი:
არც კი ღირან ამდენ ბაასად.

დროა ნამდვილად შეუდგეთ სა-
ქმეს, ჩემის ჰპირით, ახლა იქიდგან
უნდა დაიწყოს, რომ ახლანდელ
მზრუნველ-მზრუნველებს ურჩიოთ
თავის ნებით გადადგენ მზრუნვე-
ლობის თანამდებობისაგან, რომ
დაისვენონ ჩინური მოქმედები-
სგან, — მხოლოდ ისე კი, რომ ყვე-
ლა მათდა მინდობილი საქმე გასწინ-
დონ: მოიყვანონ ცნობაში ყველა
დაფანტული ფული, შეკვირბონ ის
ფული (რაც შესაძლებელია) და შე-
იტანონ ბანკში შესანახად, მოთ-
ხონდამდის. ამასთანავე საჭიროა შე-
სდგეს ახალი მზრუნველობა, რასა-
კვირველია, იმ პირთაგან, რომელიც
ახლო არიან ქართულ სცენაზედ და
თვითონ მოქმედებენ ხოლმე მის
სასარგებლოდ.

ახალმა მზრუნველობამ უპირვე-
ლეს იმ გარემოებას უნდა მიაქციოს
ყურადღება, რომ ტანისამოსის ქი-
რობაზედ იმდენი ფული დაუბრუ-
ნებლად იკარგება, და ამისგანამო ახ-
ლავე შეუდგენ ტანისამოსის შედენ-
ას. ჩემის აზრით კარგი იქნება ამ
შემთხვევაში ეს ხერხი იხმარონ: ყვე-
ლა ქართული სცენის მოყვარეს და
თანამგძინებელს მოეთხოვოს შესა-
წირავად თითო ხელი, ან თითო ნა-
ჭერი (როგორც ვამეტებ) ტანისა-
მოსი, გამონაცვალი, რადგან ყოვე-
ლი შესაწირავი კეთილ არს. ამ გვა-
რად მოგვრდებდა საქაო რიცხვი
ტანისამოსი — ქალისა, თუ ვაჟისა,
ქართული, თუ ევროპული. იმათში
აირჩიოს გამოსადეგი და გამოუსადე-
გი კი გაიყიდოს, თუნდ იარამუჯაზედ
და შემოსული ფულით შესრულდეს
ნაკლებ; და თუ ესეც არ იყოს სა-
ჭირო გარდერობს, მაშინ მოჰხმარ-
დეს ზეით ნათქვამი წარმოდგენი-
დგან შემოსული ფული. ზოგიერთს
ეს საშუალება, უქველია, ეუცხო-

ვება, მაგრამ მცირედი მოფიქრების
შემდეგ კი არ შეიძლება არ დამთან-
ხედეს ამია აღსრულების სიადვილე-
ზედ და გამოსავლიანობაზედ, რად-
გან მომეტებული ნაწილი სცენის
თანამგძინებელთა უფრო ადვილად
შესწირავს რასმე გამონაცვალს ტა-
ნისამოსს, თუნდ ესთქვათ, ხუთ მა-
ნეთად ღირებულს, ვიდრე ფულად
ერთ-ორ მანეთს.

მეორედ მივაქცევთ მზრუნველე-
ბის ყურადღებას ქართული რეპერ-
ტუარის უქონელობას. უნდა უქვე-
ლად დაიბეჭდოს ანტონოვის კო-
მედიები, და კიდევ ის პიესები, რომ-
ელიც წარმოსადგენად გამოსადე-
გნი არიან, მაგრამ მათი შოვნა კი
გაჭირდება ხოლმე. ჩემის აზრით, კარ-
გი იქნებოდა, რაც სათეატრო ქარ-
თულ ლიტერატურაში, სულ ცალ-
კე წიგნებად გამოსთელიყო, ანტონ-
ოვიდგან დაწყობილი, მოლიერიც,
შექსპირიც და სხვანი რამდენიცა
გვაქვს, ნათარგმნი თუ ორიგინა-
ლური.

დასასრულ ერთ აზრაც ვიტყვო
შესახებ იმ ფულებისა, რომელიც
გადაჩება ამ ზეით ნათქვამ საჭა-
რობებებს და დრომდის ბანკში უნ-
და იღოს უძრავად.

ყველა ჩვენგანი გრძნობს, რომ ქარ-
თული წიგნების გამომცემლობა უ-
პატრონობის გამო დიდად უმსგავსო
მდგომარეობაში იმყოფება. მთქმა
აქამდის ვაი-ვაგლანთ მიხონავდა ეს
საქმე, მაგრამ ეს მაინც იყო, რომ
ყველა გამომცემას უმეტესი ყურად-
ღება ჰქონდა მიპყრობილი. მართა-
ლია, ახლა კი თითქოს უფრო აჩქა-
რებით სწარმოებს ეს საქმე, მაგრამ
ვაი იმ აჩქარებას: მომეტებულია ამ
ასარეზზედ მოქმედება „არ იცის,
რასა იქმა,“ არ ვსმის არც აზრი და
არც მნიშვნელობა თვისი გამომცემუ-
ლისა; იმას ვსმის მხოლოდ პარადი
სარგებლობა. მრთი რალაცა ვაბერ-
ვით, თითქოს ქართული ლიტერა-
ტურის კეთილის მყოფელი ვარო,
ჰბეჭდებს რალაც აქა-ბაქას და ისეთ
ფას ადებს, რომ კაცი ვაოცდება
იქის გაბედულებაზედ.

ეს საქმეც (ქართული წიგნების გა-
მომცემა) ჩემის აზრით იმ მდგომარეო-
ბაშია, როგორშიაც თეატრი. რომ
უმეტესი ყურადღებით აღსრულდეს
და მომეტებული სიფართოე მიიყეს,
საჭიროა იმისთვის აგრეთვე საზოგა-
ლო დახმარება და ზრუნვა. და რომ
ახალი საზოგადოების შედგენა არ
მოგვინდეს, უკეთესი იქნებოდა ეს
საქმეც შეკავშირებულიყო თეატრ-
თან და თეატრის მზრუნველებს ეწარ-
მოებინათ იმ თანხით, რომელიც შე-
მოვიდოდა წარმოდგენებიდგან და
სალიტერატურო საღამოებიდგან. ასე:
თეატრის თანხას ეჭუშავ-
ნა, ეს არგებლა ქართული
წიგნების გამომცემით.

ამით გვათავებ ამ ყამად საუბარს
და დავშთები იმედული, რომ ყვე-
ლანი, ვისაც კი გული შესტკუნია
ჩვენი ქართული სცენისა და გამომ-
ცემლობისათვის, ახლა უფრო ბეჯი-
თად შეუდგებიან ამ საქმებს და თუ
ასე არ აწარმოებენ, როგორც ზეით
ესთქვი, იმას მაინც იქმონენ, რომ
აწყოზედ უკეთესს მოახერხებენ რას-
მეს, რომ შემდგში იმდენი შრომა
და ხარჯი ასე უღმრთოდ აღარ იკარ-
გებოდეს.

ქართული სცენის მოყვარეთაგანი
28 ღვინობისთვეს, თბილისი.

1) მითქმის 221 წლის განმავა-
ლობაში ერისთავებისა და მეფეების
ურთიერთ შორის ომებმა და ერის-
თავების ძალა-უნებურად მეფისათვის
მორჩილებამ ქართველები დაარწმუ-
ნა პირველად იმაში, რომ სხვა და
სხვა ქართველ ხალხის შთამამავლო-
ბის თემები შეადგენენ ერთს ქარ-
თველ ხალხს და მეორედ, რომ ქარ-
თველ ხალხს ერთი მთავრობა, ერთი
სარწმუნოება, ერთი ჩვეულება, კა-
ნონი და სამართალი უნდა ჰქონდეს.

2) ქართველების კერპთათყვანის
მცემლობითი სარწმუნოება წყობი-
ლებაში მოიყვანეს ამ მეფეებმა, გარ-
კვეს მისი წესი და დაწესეს წოდებ-
ბა მოგვებისა, რომელთაც უნდა
ემსახურნათ სარწმუნოებისათვის და
ავხსნათ ხალხისათვის, რომ იმას ზენ-
დავესტური საფუძველი აქვს, მაგრამ
მისი წარმომადგენელი ღმერთები და
იმათთვის სამსახურებელი წესი ქარ-
თული არის, და არა სპარსული.
ქართველების ამ სარწმუნოებას მარ-
თლაც აქვს ისრეთი კერპები და იმათ
ისრეთი სახელები ჰქვინათ, რომ არ
შეიძლება ის მიეწეოთ რომელიმე
ხალხის სარწმუნოების წესის შეწ-
ყობილებასა.

3) როგორცა სხნს ჩემს ხელში
მყოფ მასალებიდგან, ამ დროინდე-
ლი ოთხივე მეფეები, შარნავაზი,
საურმაგი, მირვანი და შარნაჯომი
ყველა იმას მეცადინებდნენ სხვა-
თა შორის, რომ აყვავონ სამეფოს
ყოფა-ცხოვრება. ამისათვის შარნა-
ვაზმა იმერეთში, ახლანდელ შორაპ-
ნის მახრამი ალაშენა დიდი ქალაქი
შორაპანი. ეს ქალაქი მაშინვე
შექმნა საეპრო ქალაქად. მერობი-
ლები და აზიის ვაჭრები აქ აწყობ-
დნენ საეპრო საქონელს და, რო-
გორც ამბობს პლინი, აქედგან ქარ-
თველს მეფეებს დიდი შემოსავალი
ჰქონდა: წელიწადში 100 მილიონი
სესტერცი ეძლეოდათ. საურმა-
გმა და მირვანმა გადმოიყვანეს ძაე-
კასიის ხალხები, დააყენეს საქართვე-
ლოს ცარიელს მიწა-წყალზე, მისცეს
ზოგს აზნაურობა, ზოგს თავადობა;
ამ გარის ქვეით იმათ ერიც გაიმ-
რავლეს, ერთგულებიც ბევრი იშო-
ვეს და ციხე-სიმაგრეებიც შეიმატეს.
რადგანაც მგალითებრ ძაეკასიის
მხრიდგან, ღარილის ხეობით, სხვა-
და-სხვა უცხო ტომის ბარბაროსული
ხალხები იკლებდნენ ხოლმე საქარ-
თველოს, ამისთვის, იმათ შესაკვე-
ბლად, მირვანმა მოაშენა ეს ადგი-
ლი ქვიტკირით და შეაბა კარები.
ამის შემდეგმა მეფე შარნაჯომმა,
მრავალი კეთილ-საქმეების გარდა,
ძახეთში ააშენა საეპრო ქალაქი
ნეკრესი.

4) მაგრამ ამ კეთილ საქმეებთ
შორის საქართველოს ზიანიც მიეცა.
იმის არეულობით ისარგებლეს სომ-
ხებმა და დაიჭირეს ახლანდელი სა-
მეგრელო, ზურია, ახლანდელი აქა-

რა და სხვა ზღვის პირად მყოფი მიწა-წყლები. ამ მიწების დაკარგვის გარდა ურთიერთ ბრძოლისა გამო იმპერატორის გზები, ხე-ამთესველობა, ვაჭრობა და კეთილ დღეობა მოიშალა. პირადად ამბობს ამაზე ბარათელი მე-48 კაბადონზე: "მეფეებს თუმცა ასრეთა მზრუნველობა ჰქონდათ ქვიყნის კეთილ-დღეობაზე, მაგრამ მინც ს ქართველოს სამეფოს ყველა ნაწილებს ვერ აქცივდნენ ყურადღებას, დასავლეთის ნაწილები, მეფეებისაგან მოშორებით მყოფნი, ძალიან დიდად განსხვავდებოდნენ თავიანთ ცუდის მდგომარეობით საშუალო მაზრებისაგან. სოფლის ისტორიკოსები ამტკიცებენ, რომ როცა მალაშვილმა დაიპყრო სამეგრელო, ხალხებისა და ლაშების მიწა-წყლები, ნახა რომ ეს ბუნების შექმნილებით მდიდარი ქვეყნები დაუდევრად არიან; ხე-ამთესველობაზე ხელი აღებულა, რომლის ნაპირების დამბები უყურადღებოდ არიან და ამ მდინარის წყლების მუდმივს ნიაღვრებას მინდვრებში გაუქრია დიდროვანი ჭაობები, გზები დაუცია მაღალს ტყეებს, და მცხოვრებლები მტაცებლობის მეთს არა არა აკეთებენ. მიზნი ამ გვარი უყურადღებობისა იმაში მდგომარეობდა, რომ შემდეგ შეგობტში აღექვანდრია ქალაქი; ამენებასა და ინდოეთში მისასვლელად სხვა სხვაგვარა გზების გახსნისა, თუმცა შარანავი ძლიერ შეცადინებდა, რომ ძველებური ვაჭრობა რომ წავსდეს და მტკვარზე არ დაცემულიყო, მაინც დედა და აქაური ხალხები, ძველის-ძველადგანვე მჩუქუნონი მცირედით შრომით და უხე-ამთესველობით არამც თუ საცხოვრებლის მოპოვებას, არამედ განცხრომითი ცხოვრებისათვის საჭირო ნივთებისა, ქვეყნის სასარგებლო აღვილას მდებარებისა გამო; შემდეგ ამ გზების უსაჭიროებისა, ხალხი რომლის ფსკერის წმინდათ შენახვაში ვეღარა ჰხედანდა საჭიროებას და დაიწყეს უზრუნველი ცხოვრება და დროს გატარება ურთიერთ შორის ბრძოლაში, რომელშიაც ხალხი შეიყვანეს ერისთავებმა. როგორც ამბობენ სამხრეთის ისტორიკოსები,

მალაშვილმა გამოგზავნა 30 ათასი მუშა. ჭაობების წყლების რიონში ჩასაშვებლად ამ მეფემ გაათხოვეინა არხები, ჩათხრეინა მალლობი აღვილები, აავსებინა და აამალღებინა დაბლობი ჭაობიანი აღვილები, გასწორებინა დამბები და ტყეების გადაყვით გახსნა ხელახლად გზები." მე არ ვიცი უფ. ბარათელს საიდან გამოუკრებია ეს ცნობები; მაგრამ ის კი ვიცი, რომ ისინი შეადგენენ სიმართლეს, ამისათვის რომ მოსე შორ. თავის მეორე წიგნის მე VI თავში ამაზე ლაპარაკობს.

ინგლო ჯანაშვილი

საგაჭრო

△ ქვეყნის სამხედრო მზრის რჩევის გადაწყვეტილებით, მომავალ ნოემბრის თვის 19-ს იქნება უკანასკნელი ვაჭრობა (დაბეჭდილი განცხადებით) თფილისის; სტავროპოლის და პეტროპოლისის საინტენდანტის მატარებელი და აგრეთვე შტაბიკაქციისა და თფილისში და პეტროპოლისში და ასტრახანის სტავროპოლისი და საზოგადოთ ერთი ალაღიკამ მეორეში გადატანა ინტენდანტის ნივთებისა და წამლებისა—1876 წლის 1 იანვრიდან ვიდრე 1878 წლის 1 იანვრამდე. შირაოთ, ფასის დაგვარად, წარდგინილი უნდა იქნეს 20% გადასახანი ნივთების ფასსა, შემდეგის ანგარიშით: თფილისისათვის—4,912 მანეთის გირაო, სტავროპოლისისათვის—7,480 მანეთისა, პეტროპოლისისათვის—4,684 მან. და ასტრახანისა სტავროპოლისში გადასახანი ნივთებისათვის—150 მანეთი.

△ ქვეყნის სამხედრო მზრის ინჟინერის გამოგება გამოიხიბოს მსურველებს, რათა იქონიონ იჯარით აშენება ლეშლაგარში (დალესტანში) პოლკისათვის ლაზარეთის აშენება, რომლისათვის 29,274 მანეთია დაინიშნული.

მაკრობა იქნება თფილისში, სინეფერო სამმარაველოში, 7 ნოემბერს ამ წლისას.

△ იგივე ინჟინერის გამოგება გამოიხიბოს მობს მსურველებს, რათა იქონიონ იჯარით აშენება ბაქოში ბათალიონის ფლიველთან ფების ალაგის აშენება, რომლისთვისაც ხაზისაგან 8,740 მანეთია დაინიშნული.

მაკრობა იქნება თფილისში, სინეფერო გამოგებაში, ამ წლის 6 ნოემბერს.

განცხადებანი

თფილისის სამაჟრალო

(4 პარილის სახლოვრად)

ქვიყნის შედარზე, ჩიტახვის სახლოებში, ავთამყოფებს მიიღებენ უფელ დღე, კვირას გარდა, დილის 9 საათამდე ნაშუადღევის 1 საათამდეინ.

მ. რ. შ. ა. ბ. ა. ს.: ექიმი ტელიჩუმი—ქალისა და ყმაწვილების ავთამყოფობისათვის; ბარალეინი და ს. სიცივი—შინაგანი ავთამყოფობ. სა. ივის.

ს. ა. შ. ა. ბ. ა. ს.: შერმიშევი და მარკალოვი—შინაგანი ავთამყოფობისათვის.

მ. თ. შ. ა. ბ. ა. ს.: სისიცივი—შინაგანი ავთამყოფ. მკოვესი—ვენერიული ავთამყოფობისათვის.

ხ. თ. შ. ა. ბ. ა. ს.: ბრაბოვსკი—ხირურგიული ავთამყოფ. ტელიჩუმი—ქალებისა და ყმაწვილების ავთამყოფ. და შერმიშევი—შინაგანი ავთამყოფობისათვის.

პ. რ. ა. ს. კ. ე. ვ. ს.: სისიცივი და მარკალოვი—შინაგანი ავთამყოფობისათვის.

შ. ა. ბ. ა. ს.: შერმიშევი—შინაგანი ავთამყოფ. და მკოვესი—ვენერიული ავთამყოფობისათვის.

ქართული წიგნების მაღაზია

ავტობებს, რომ დღის შემდეგ ყოველრეუ წყრილი და მოთხოვნილება გამოგზავნონ არსენ ძალანდისის სხელზე და არა შიფენესი, რომელიც გარდცვალა. შევლასა ვთხოვთ ამას ყურადღება მიაცვიონ, რომ ფომტოლამ ფულის ანუ წერილს მიღება არ გვეძიველდეს და მოთხოვნილებების ასრულება არ დავეიანდეს.

თფილისის ყველა წიგნის მაღაზიებში, აგრეთვე სულოკოვისა და სულთანაიჩის მაღაზიებში და მიგაჩეთეებთან ისიშილაბა გომეძირიშვილი სხეულაში საუკეთესო კარდინის ქაღალდი ავან გაკეთებული რეზინით. გომეძირისა და ხაზის სწავლის დროს აუცილებლად საჭიროა. გამოცემა პ. ბუნეცკისა. შასი სამი აბაზი გაუგზავნელად. მარც 10 ფხეშპლიარ ანუ მომეტებულს გამოიწერს, იმთ გაგზავნისათვის არაფერი გადახდებათ.

უფ. ივანოვს ბიბლიოთეკაში ისიშილაბა მიკორე გამოცემა ქართულ-ფრანგულ ლექსიკონისა, რომელიც შედგენილია ივ. როტინიანცისაგან. შასი ერთი აბაზი.

დაბეჭდა და ისიცივდა თფილისში, მკ. ხელიქმი სტამბაში, ბანოვის ქუჩაზე, მე. შტებურთოვეს ქვე ხლობი და წიგნებსა ძალაზიაში

ჭიანური

ანუ სახუმროს ლექსები

შინაარსით:

— მამარჯობა შეიხვევს! — მებით გააასება ქალებთან! — მათს აზრი ღამაჰ ქალზედ. — ცოდ ქმობის ვითარება. იმერლების და ქართველების შესხა. — მატან ყმობის ლექსი. — ლეგრძელობა წამკითხველს! — შეკრებილი და გამოცემული მკ. ხელაძის: გან და თქოფ. ძანდელაკოსაგან.

შასი იორი შაჟრი.

ისიშილაბა

თფილისში მქეთიძე ხელაძის სტამბაში, ბანოვის ქუჩაზე, გებუთოვის სახლოში:

საგაწვილო კონა

რეველ-დაწყებითი მოთხოვნიებისა, გუნების მაციმარავიდა

შედგენილი იკობ ბოგებაშვილისაგან გამოცემული სტ. შარ ფოვისაგან შასი ხუთი შაჟრი

ბეჭდილგან გამოვიდა და ისიცივდა

თფილისში: მელიქიშვილისა და კამპ. სტამბაში I და II კარი შარამანიანისა, ფასი 30 კაპ. თავის სურათებით. აგრეთვე მთლავიანცის საწიგნო მაღაზიაში და ივანოვის ბიბლიოთეკაში და აგრეთვე მიხაილოვის ხილზედ უფ. მირზოვეის შენობაში აბოვიანცის მაღაზიის პირდაპირ უფ. ძალანდისთან.

შუთაიში: გუბერნიის სტამბაში სვიმონ ჩომახიძესთან. შეეღგან ფასი 30 კაპ.

იბეჭდება და მომავალ ნოემბერში გამოვა III კარი შარამანიანისა. შასი 40 კაპ.

პატარაპურიღამ ჩამოსული გავია

ბარტენეჰ — ივანოვისა
ცხოვრობს ძოუზენშტორნის ქუჩაზე, მუნთოვეის სახლოებში, სახელო-წიფო ქონების გამგებობის პირდაპირ. მანველებს იღებს ყოველ დღე, დილაობით 9 საათიდან 11-მდე. ლარიბებს უფულოდ აძლევს შემწყობას.

კრ. გზა.	ლილა.	სალამ.	II კ.	III კ.	ცხცლის გემები	ფოშაბა	ბირჩა	მან. კაპ	მაზანდა	მან. კაპ
თფილისი	936	454			ა) შოთილამ:	ა) თფილისი დამ:	პეტერბურგი, 30 ლენოზ.		თფილისი, 1 გიორგოზ.	
მცხეთა			68	38	მდისიკენ — ხუთშაბ. შუადღე.	სამზღვარ გარეთ, შუთაისს, რუხეთს	ერთი მანეთი ლირს:	84	პური შორაგალის ფო.	1 5
ბორი	1221	841	240	123	სტამბოლს — კვირადობით დილას.	ყოველ დღე კვირას გარდა. შუადღე.	ლონდონში 32 1/2 პენსი.	89	ჭერი ფუთი.	60
საშური	2	1110	392	218	ბ) სოხუმიდამ:	ოთხშ., მსურვეთს — პარსაქ და	პარიში 33 3/4, საწიმი.	5	ბაბა პრენისა, ფუთი.	5 20
ბეჟათუბანი			42	246	შოთს — ოთხშაბათს, დილით.	შაბ. პახეთს — სამშ. და შაბ.	მსკონტი (სარგებლობისთვის)	100	— ამერიკისა, ფუთი.	
შვირილა			5	81 3 23	მდესაქ — ოთხშაბათს, შუადღეზე.	მთილისსა და შოთისაქ — ყო.	ბანკის ბილეთი 5%	224	გაენტილი ბაბა ფო.	8
მთუანისი	823		6	75 3 75	შოთილამ: I II III	ველ დღე, კვირას გარდა. მსურ-	მოგვბანი (პირველისხეხი)	221 50	მატელი თფუთი ფო.	7 30
სამტრედიო			7	73 4 29	სოხუმიდამი . 4 3 1	ვეთს — ორშ. და პარსაქ. შუადღის	მოგვბანი (მეორე სესხი)		— თარაქამისა ფო.	4 50
ახ. სენაკი			8	57 4 76	შერმაში . 20 50 15 50 5	— ოთხშაბ.	ბირაოს ფურცლები:	94	პარეშუმი ნუზური გრ.	2 60
შოთი	1144		9	75 5 42	ტავანოვ . 34 27 8 60	მაკრობა იქნება თფილისში, სინეფერო	თფილ. სააზნ. ბანკისა.	88 24	— მონი, ფუთი.	4
					მდესაში . 38 30 9 60	გამგებაში, ამ წლის 6 ნოემბერს.	ხერსონის ბანკის (5 1/2)	86 75	ძანის სათელი ფუთი.	5 60
							მოსკოვის (5%)		სტავრინის სათელი, ფ.	10 20
							პეტეციები:		ხორცი ძოოხისა, ლიტ.	— 45
							მდესის სავაქრო ბანკის	180	— ცხვრისა, ლიტრაჟ.	— 54
							შოთი-თფილ. რენ. გზის	139 50	სპირტი, ვეღო.	6 60
							შავილდის ცეცხ. გემების	560	შაკრი, ბოც. ფუთი.	8 15
							ქვეყანის და მერკურის.	168	— ფხვილი ფუთი.	6 80
							პირე საზღვევ. საზოგ.	665	შავა გრგველი ფუთი.	18 50
							პეტერბ. საზღვევ. საზ.	263	ზეთი ქუწუთისა ფო.	6
							მოსკოვის საზღვევ. საზ.	257 65	მქოლ 1/2 იმპერიალი.	5 88